Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (viies koda)

25. juuni 2020*

Ühine välis- ja julgeolekupoliitika – Piiravad meetmed seoses olukorraga Ukrainas – Rahaliste vahendite külmutamine – Isikute, üksuste ja asutuste loetelu, kelle suhtes kohaldatakse rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamist – Hageja nime jätmine loetellu – Nõukogu kohustus kontrollida, et kolmanda riigi asutuse otsuse tegemisel järgiti kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele

Kohtuasjas T-295/19,

Oleksandr Viktorovych Klymenko, elukoht Moskva (Venemaa), esindaja: advokaat M. Phelippeau,

hageja,

versus

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: A. Vitro ja P. Mahnič,

kostja,

mille ese on ELTL artikli 263 alusel esitatud nõue tühistada nõukogu 4. märtsi 2019. aasta otsus (ÜVJP) 2019/354, millega muudetakse otsust 2014/119/ÜVJP teatavate isikute, üksuste ja asutuste vastu suunatud piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Ukrainas (ELT 2019, L 64, lk 7), ja nõukogu 4. märtsi 2019. aasta rakendusmäärus (EL) 2019/352, millega rakendatakse määrust (EL) nr 208/2014 teatavate isikute, üksuste ja asutuste vastu suunatud piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Ukrainas (ELT 2019, L 64, lk 1), osas, milles nende aktidega on hageja nimi jäetud nende isikute, üksuste ja asutuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse kõnealuseid piiravaid meetmeid,

ÜLDKOHUS (viies koda),

koosseisus: president D. Spielmann, kohtunikud O. Spineanu-Matei ja R. Mastroianni (ettekandja),

kohtusekretär: E. Coulon,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

otsuse

Vaidluse taust

1 Käesolev kohtuasi käsitleb piiravaid meetmeid, mis on kehtestatud teatavate isikute, üksuste ja asutuste suhtes seoses olukorraga Ukrainas pärast 2014. aasta veebruaris Kiievis (Ukraina) Iseseisvuse väljakul toimunud meeleavalduste mahasurumist.

2 Hageja, Oleksandr Viktorovych Klymenko, on Ukraina endine tulude ja maksude minister.

3 Euroopa Liidu Nõukogu võttis 5. märtsil 2014 vastu otsuse 2014/119/ÜVJP teatavate isikute, üksuste ja asutuste vastu suunatud piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Ukrainas (ELT 2014, L 66, lk 26). Samal päeval võttis nõukogu vastu määruse (EL) nr 208/2014 teatavate isikute, üksuste ja asutuste vastu suunatud piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Ukrainas (ELT 2014, L 66, lk 1).

4 Otsuse 2014/119 põhjendustes 1 ja 2 on täpsustatud järgmist:

„(1) Nõukogu mõistis 20. veebruaril 2014 kõige karmimalt hukka igasuguse vägivalla kasutamise Ukrainas. Nõukogu kutsus üles vägivalda viivitamata lõpetama ning austama täielikult inimõigusi ja põhivabadusi. Nõukogu kutsus Ukraina valitsust üles ilmutama maksimaalset vaoshoitust ning opositsioonijuhte distantseeruma radikaalsete meetmete, sealhulgas vägivalla kasutajatest.

(2) 3. märtsil 2014 leppis nõukogu kokku piiravate meetmete keskendamises Ukraina riigivara seadusvastase omastamise eest vastutavatena tuvastatud isikute ja inimõiguste rikkumise eest vastutavate isikute vara külmutamisele ja sissenõudmisele eesmärgiga tugevdada õigusriigi ja inimõiguste asutamise põhimõtteid Ukrainas.“

5 Otsuse 2014/119 artikli 1 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud järgmist:

„1. Külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad või milles kontroll või kasutusõigus kuulub isikutele, kes on tuvastatud kui Ukraina riigivara seadusvastase omastamise eest vastutajad, Ukrainas inimõiguste rikkumise eest vastutavatele isikutele ning nendega seotud füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele, nii nagu nad on lisas loetletud.

2. Rahalisi vahendeid ega majandusressursse ei anta otse ega kaudselt lisas loetletud füüsiliste või juriidiliste isikute, üksuste või asutuste käsutusse ega nende toetamiseks.“

6 Rahaliste vahendite külmutamise kord on määratletud otsuse 2014/119 artikli 1 lõigetes 3–6.

7 Määruses nr 208/2014 on kooskõlas otsusega 2014/119 ja sõnastuses, mis on sisuliselt identne nimetatud otsuse sõnastusega, ette nähtud kõnealuste piiravate meetmete võtmine ja kindlaks määratud nende võtmise tingimused.

8 Otsuses 2014/119 ja määruses nr 208/2014 silmas peetud isikute nimed on esitatud nimetatud otsuse lisas ja nimetatud määruse I lisas toodud loetelus (edaspidi „loetelu“), kus on eelkõige esitatud nende loetellu kandmise põhjendused. Hageja nime esialgu loetelus ei olnud.

9 Otsust 2014/119 ja määrust nr 208/2014 muudeti nõukogu 14. aprilli 2014. aasta rakendusotsusega 2014/216/ÜVJP, millega rakendatakse otsust 2014/119 (ELT 2014, L 111, lk 91), ja nõukogu 14. aprilli 2014. aasta rakendusmäärusega (EL) nr 381/2014, millega rakendatakse määrust nr 208/2014 (ELT 2014, L 111, lk 33) (edaspidi koos „2014. aasta aprilli aktid“).

10 2014. aasta aprilli aktidega lisati hageja nimi loetellu koos tuvastamisandmetega „endine tulude ja maksude minister“ ja koos järgmise põhjendusega:

„Isik, kelle suhtes algatati Ukrainas uurimine tema osalemise kohta kuritegudes, mis on seotud Ukraina riigile kuuluvate rahaliste vahendite omastamise ja nende ebaseadusliku ülekandmisega Ukrainast välja.“

11 Hageja esitas hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 30. juunil 2014, mis registreeriti numbriga T-494/14 ja milles ta palus eelkõige tühistada 2014. aasta aprilli aktid teda puudutavas osas.

12 Nõukogu võttis 29. jaanuaril 2015 vastu otsuse (ÜVJP) 2015/143, millega muudetakse otsust 2014/119 (ELT 2015, L 24, lk 16), ning määruse (EL) 2015/138, millega muudetakse määrust nr 208/2014 (ELT 2015, L 24, lk 1).

13 Otsuses 2015/143 on täpsustatud kriteeriume, mille alusel kantakse alates 31. jaanuarist 2015 loetellu isikud, kelle rahalised vahendid külmutatakse. Konkreetselt asendati otsuse 2014/119 artikli 1 lõige 1 järgmise tekstiga:

„1. Külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad või mille kontroll või kasutusõigus kuulub Ukraina riigivara seadusvastase omastamise eest vastutavatena tuvastatud isikutele ja Ukrainas inimõiguste rikkumise eest vastutavatele isikutele ning nendega seotud füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele, nii nagu on loetletud lisas.

Käesoleva otsuse kohaldamise eesmärgil kuuluvad Ukraina riigivara seadusvastase omastamise eest vastutavatena tuvastatud isikute hulka isikud, kelle suhtes Ukraina ametiasutused on algatanud uurimise seoses järgmisega:

a) Ukraina avaliku sektori vahendite või vara seadusvastane omastamine või sellele kaasaaitamine või

b) ametiseisundi kuritarvitamine avaliku võimu kandjana eesmärgiga saavutada põhjendamatu eelis endale või kolmandale isikule ja põhjustades sellega Ukraina avaliku sektori vahendite või vara vähenemise või sellele tegevusele kaasaaitamine.“

14 Määrusega 2015/138 muudeti määrust nr 208/2014 vastavalt otsusele 2015/143.

15 Nõukogu võttis 5. märtsil 2015 vastu otsuse (ÜVJP) 2015/364, millega muudetakse otsust 2014/119 (ELT 2015, L 62, lk 25), ning rakendusmääruse (EL) 2015/357, millega rakendatakse määrust nr 208/2014 (ELT 2015, L 62, lk 1) (edaspidi koos „2015. aasta märtsi aktid“). Otsusega 2015/364 asendati esiteks otsuse 2014/119 artikkel 5, pikendades piiravate meetmete kohaldamist hagejat puudutavas osas kuni 6. märtsini 2016, ning teiseks muudeti viimati nimetatud otsuse lisa. Sellest tulenevalt muudeti rakendusmäärusega 2015/357 määruse nr 208/2014 I lisa.

16 2015. aasta märtsi aktidega jäeti hageja nimi loetellu koos tuvastamisandmetega „endine tulude ja maksude minister“ ning koos järgmise uue põhjendusega:

„Isik, kelle suhtes Ukraina asutused on algatanud kriminaalmenetluse seoses riigile kuuluvate rahaliste vahendite või vara omastamisega ning seoses ametiseisundi kuritarvitamisega avaliku võimu kandja poolt, et saada põhjendamatut kasu endale või kolmandale isikule, põhjustades seeläbi kahju Ukraina riigi rahalistele vahenditele või varale.“

17 Hageja esitas Üldkohtu kantseleisse 15. mail 2015 saabunud hagiavaldusega hagi, mis registreeriti numbri T-245/15 all, nõudega eelkõige tühistada 2015. aasta aktid teda puudutavas osas.

18 Nõukogu võttis 4. märtsil 2016 vastu otsuse (ÜVJP) 2016/318, millega muudetakse otsust 2014/119 (ELT 2016, L 60, lk 76), ning rakendusmääruse (EL) 2016/311, millega rakendatakse määrust nr 208/2014 (ELT 2016, L 60, lk 1) (edaspidi koos „2016. aasta märtsi aktid“).

19 2016. aasta märtsi aktidega pikendati piiravate meetmete kohaldamist iseäranis hagejat puudutavas osas kuni 6. märtsini 2017, ilma et tema loetelusse kandmise põhjendusi oleks võrreldes 2015. aasta märtsi aktides esitatutega muudetud.

20 Hageja muutis Üldkohtu kodukorra artikli 86 alusel Üldkohtu kantseleisse 28. aprilli 2016 saabunud menetlusdokumendiga oma hagi kohtuasjas T-245/15, nõudes ühtlasi ka 2016. aasta märtsi aktide tühistamist teda puudutavas osas.

21 Üldkohus rahuldas 10. juuni 2016. aasta kohtumäärusega Klymenko *vs.* nõukogu (T-494/14, EU:T:2016:360), mis tehti kodukorra artikli 132 alusel, eespool punktis 11 mainitud hagi, tunnistades selle ilmselgelt põhjendatuks, ja tühistas niisiis 2014. aasta aprilli aktid hagejat puudutavas osas.

22 Nõukogu võttis 3. märtsil 2017 vastu otsuse (ÜVJP) 2017/381, millega muudetakse otsust 2014/119 (ELT 2017, L 58, lk 34), ning rakendusmääruse (EL) 2017/374, millega rakendatakse määrust nr 208/2014 (ELT 2017, L 58, lk 1) (edaspidi koos „2017. aasta märtsi aktid“).

23 2017. aasta märtsi aktidega pikendati piiravate meetmete kohaldamist iseäranis hagejat puudutavas osas kuni 6. märtsini 2018, ilma et oleks muudetud tema loetelusse kandmise põhjendusi võrreldes 2015. aasta märtsi aktides esitatutega.

24 Hageja muutis Üldkohtu kantseleisse 27. märtsil 2017 saabunud menetlusdokumendiga uuesti oma hagi kohtuasjas T-245/15, nõudes ühtlasi 2017. aasta märtsi aktide tühistamist teda puudutavas osas.

25 Üldkohus jättis 8. novembri 2017. aasta kohtuotsusega Klymenko *vs.* nõukogu (T-245/15, ei avaldata, EU:T:2017:792) rahuldamata kõik hageja nõuded, mida mainiti eespool punktides 17, 20 ja 24.

26 Hageja esitas 8. novembri 2017. aasta kohtuotsuse Klymenko *vs.* nõukogu (T-245/15, ei avaldata, EU:T:2017:792) peale 5. jaanuaril 2018 Euroopa Kohtule apellatsioonkaebuse, mis registreeriti numbri C-11/18 P all.

27 Nõukogu võttis 5. märtsil 2018 vastu otsuse (ÜVJP) 2018/333, millega muudetakse otsust 2014/119 (ELT 2018, L 63, lk 48), ja rakendusmääruse (EL) 2018/326, millega rakendatakse määrust (EL) nr 208/2014 (ELT 2018, L 63, lk 5) (edaspidi koos „2018. aasta märtsi aktid“).

28 2018. aasta märtsi aktidega pikendati asjaomaste piiravate meetmete kohaldamist kuni 6. märtsini 2019, ilma et oleks muudetud hageja loetelusse kandmise põhjendusi võrreldes 2015. aasta märtsi aktides esitatutega.

29 Hageja esitas Üldkohtu kantseleisse 30. aprillil 2018 saabunud hagiavaldusega hagi, mis registreeriti numbri T-274/18 all, nõudega tühistada 2018. aasta märtsi aktid teda puudutavas osas.

30 Nõukogu ja hageja vahetasid 2018. aasta detsembri ja 2019. aasta veebruari vahelisel ajavahemikul mitu kirja asjaomaste piiravate meetmete hagejat puudutavas osas kohaldamise pikendamise küsimuses. Nõukogu edastas hagejale konkreetselt mitu Ukraina peaprokuratuuri (edaspidi „peaprokuratuur“) kirja, mis käsitlesid tema vastu alustatud kriminaalmenetlusi, millele ta nimetatud pikendamise osas tugines.

31 Nõukogu võttis 4. märtsil 2019 vastu otsuse (ÜVJP) 2019/354, millega muudetakse otsust 2014/119 (ELT 2019, L 64, lk 7), ja rakendusmääruse (EL) 2019/352, millega rakendatakse määrust nr 208/2014 (ELT 2019, L 64, lk 1) (edaspidi koos „vaidlustatud aktid“).

32 Asjaomaste piiravate meetmete kohaldamist pikendati vaidlustatud aktidega kuni 6. märtsini 2020 ning hageja nimi jäeti loetelusse samadel põhjendustel, nagu on korratud eespool punktis 16, millele lisandub täpsustus järgmises sõnastuses:

„Nõukogu toimikus sisalduvast teabest ilmneb, et kriminaalmenetluse käigus, millele nõukogu tugines, järgiti Oleksandr Viktorovych Klymenko kaitseõigust ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele. Seda näitab eelkõige eeluurimiskohtuniku 5. oktoobri 2018. aasta otsus anda luba erakorraliseks tagaseljauurimiseks."

33 Nõukogu teatas 5. märtsi 2019. aasta kirjaga hagejale tema suhtes piiravate meetmete kohaldamise jätkamisest. Ta vastas hageja seisukohtadele, mis viimane esitas 19. detsembri 2018. aasta, 21. jaanuari ja 4. veebruari 2019. aasta kirjavahetustes, ning edastas temale vaidlustatud aktid. Nõukogu tõi ka välja tähtaja, mille jooksul hagejal on võimalik esitada oma seisukohad enne tema nime loetelusse jätmist puudutava võimaliku otsuse tegemist.

Pärast käesoleva hagi esitamist aset leidnud asjaolud

34 Üldkohus tühistas 11. juuli 2019. aasta kohtuotsusega Klymenko *vs.* nõukogu (T-274/18, EU:T:2019:509) 2018. aasta märtsi aktid hagejat puudutavas osas.

35 Euroopa Kohus tühistas 26. septembri 2019. aasta kohtuotsusega Klymenko *vs.* nõukogu (C-11/18 P, ei avaldata, EU:C:2019:786) esiteks 8. novembri 2017. aasta kohtuotsuse Klymenko *vs.* nõukogu (T-245/15, ei avaldata, EU:T:2017:792) (vt eespool punkt 25) ja teiseks 2015. aasta märtsi, 2016. aasta märtsi ja 2017. aasta märtsi aktid hagejat puudutavas osas.

Menetlus ja poolte nõuded

36 Hageja esitas käesoleva menetluse alustamiseks hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 3. mail 2019.

37 Nõukogu esitas 29. juulil 2019 kostja vastuse.

38 Kuna hageja ei esitanud ettenähtud tähtaja jooksul repliiki, siis lõpetati menetluse kirjalik osa 20. septembril 2019.

39 Kuna Üldkohtu kodade koosseisu muudeti, määrati kohtuasi kodukorra artikli 27 lõike 5 alusel viiendale kojale, mille koosseisu määrati uus ettekandja-kohtunik.

40 Üldkohus kutsus 20. novembril 2019 kodukorra artiklis 89 ette nähtud menetlust korraldavate meetmete raames pooli esitama talle oma märkused selle kohta, milliseid järeldusi saab käesolevas asjas teha vastavalt 11. juuli 2019. aasta kohtuotsusest Klymenko *vs.* nõukogu (T-274/18, EU:T:2019:509) ja 26. septembri 2019. aasta kohtuotsusest Klymenko *vs.* nõukogu (C-11/18 P, ei avaldata, EU:C:2019:786). Pooled täitsid selle nõude ettenähtud tähtaja jooksul.

41 Kodukorra artikli 106 lõikes 3 on ette nähtud, et kui kolme nädala jooksul alates menetluse kirjaliku osa lõpetamisest teatamisest ei ole pooled esitanud taotlust kohtuistungi määramiseks, võib Üldkohus lahendada kohtuasja ilma menetluse suulise osata. Kuna käesolevas asjas sellist taotlust ei esitatud ja Üldkohus leidis, et tal on kohtuasja toimikus olevate dokumentide põhjal piisavalt teavet, otsustas ta lahendada kohtuasja ilma menetluse suulise osata.

42 Hageja palub Üldkohtul sisuliselt:

– tühistada vaidlustatud aktid teda puudutavas osas;

– mõista kohtukulud välja nõukogult.

43 Nõukogu palub Üldkohtul:

– jätta hagi rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja hagejalt;

– teise võimalusena, jätta vaidlustatud aktide osalise tühistamise korral hagejat puudutavas osas otsus 2019/354 jõusse kuni rakendusmääruse 2019/352 osalise tühistamise jõustumiseni.

Õiguslik käsitlus

44 Hageja esitab hagi põhjenduseks viis väidet, millest esimene on, et on rikutud põhjendamiskohustust, teine, et on rikutud kaitseõigusi ja õigust tõhusale õiguskaitsevahendile, kolmas, et puudub õiguslik alus, neljas, et on tehtud hindamisviga, ja viies, et on rikutud omandiõigust.

45 Kõigepealt tuleb analüüsida teist ja neljandat väidet koos selles osas, milles nendega heidetakse nõukogule ette eelkõige seda, et viimane ei kontrollinud, kas Ukraina ametiasutused järgisid hageja kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele, millest tuleneb vaidlustatud aktide vastuvõtmisel tehtud hindamisviga.

46 Hageja väidab nende väidete raames, tuginedes muu hulgas 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsusele Azarov *vs*. nõukogu (C-530/17 P, EU:C:2018:1031), et nõukogu ei kontrollinud, kas peaprokuratuuri otsus, millele ta tema suhtes piiravate meetmete säilitamiseks tugines, võeti vastu tema kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele järgides.

47 Sellega seoses heidab hageja nõukogule ette, et viimane viis läbi ebapiisava kontrolli ja lükkas meelevaldselt tagasi märkused, mille ta oli talle esitanud peaprokuratuuri edastatud erinevate dokumentide kohta.

48 Täpsemalt väidab hageja, et Kiievis Petcherski piirkondliku kohtu eeluurimiskohtuniku 5. oktoobri 2018. aasta otsust (edaspidi „eeluurimiskohtuniku 5. oktoobri 2018. aasta otsus“), millega anti luba alustada tema suhtes tagaseljamenetlust, ei võetud vastu, järgides kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele, mis on sätestatud eelkõige Roomas 4. novembril 1950 alla kirjutatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edaspidi „EIÕK“) artiklites 6 ja 13 ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklis 47. Esiteks ei saanud selle otsuse peale edasi kaevata ja teiseks tehti see Ukraina kriminaalmenetluse seadustiku (edaspidi „kriminaalmenetluse seadustik“) nõudeid rikkudes. Hageja rõhutab, et vaatamata sellele, et ta teatas sellest nõukogule, ei viinud nõukogu selles osas läbi põhjalikku kontrolli.

49 Lisaks leiab hageja, et tema vastu Ukrainas väidetavalt alustatud menetluste kestus ei ole mõistlik EIÕK artikli 6 lõike 1 tähenduses ning et isegi pärast eeluurimiskohtuniku 5. oktoobri 2018. aasta otsust on ilmne, et Ukraina ametiasutuste ainus eesmärk on õigustada kõnealuste piiravate meetmete säilitamist.

50 Nimelt on uurimise eest vastutavad ametiasutused alates esialgse uurimise alustamisest tõendite puudumisel üksnes viivitanud ega ole teinud ühtegi otsust saata asi tagasi kohtusse või lõpetada menetlus, rikkudes sellega kriminaalmenetluse seadustikku.

51 Nõukogu väidab eelkõige, et nagu nähtub tema 5. märtsi 2019. aasta kirjast, võttis ta arvesse hageja märkusi, kontrollis nende põhjendatust ning leidis peaprokuratuuri saadud teavet arvestades, et hageja nime loetellu jätmiseks oli piisavalt põhjendusi. Nõukogu leiab hagejaga peetud kirjavahetuses, et ta kontrollis hageja esitatud argumente, esitades täpseid küsimusi ja saades peaprokuratuurilt selgitusi. Lisaks kasutas hageja oma õigust olla esindatud teda puudutavates menetlustes Ukrainas ning ta kasutas oma õigusi tõhusalt, mistõttu osa tema hagidest rahuldati.

52 Pealegi ei nähtu hageja poolt nõukogule saadetud kirjadest, et ta oleks teatavate menetluslike olukordade osas kasutanud talle kriminaalmenetluse seadustikus ette nähtud vaidlustamis- või edasikaebevõimalusi, nagu uurimise peatamine, või tuginenud asjaolule, et need ei ole ettenähtud tähtaja jooksul lõpetatud.

53 Lisaks meenutab nõukogu, et hageja suhtes on tehtud mitu kohtuotsust. Tegemist on kinnipidamisloa andmisega tema kohtusse ilmumiseks Kiievi Petcherski ringkonnakohtu eeluurimiskohtuniku poolt, 1. märtsi 2017. aasta loaga viia läbi uurimine menetluses numbriga 42017000000000113 (edaspidi „menetlus 113“) ja otsusega, millega lubati algatada tagaseljamenetlus menetluses numbriga 42014000000000521 (edaspidi „menetlus 521“). Lisaks ilmneb muudest asjaoludest, näiteks 21. aprilli 2017. aasta teatest hageja advokaatidele kohtuliku uurimise lõpetamise kohta, mis võimaldas neil toimikuga tutvuda, et hageja kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele järgiti teda puudutavates menetlustes.

54 Seega teavitati hageja advokaate pooleliolevatest menetlustest, kuid nad kasutavad asjaolu, et hageja ei ole Ukrainas, et viidata menetluspuudustele ja vältida tema kohtutesse ilmumist.

55 Lõpetuseks leiab nõukogu, et tal oli võimalik kontrollida, kas teatav hulk kriminaalmenetluses tehtud otsuseid tehti hageja kaitseõigusi ja tõhusat kohtulikku kaitset järgides.

56 Mis puudutab hageja argumente uurimiste ülemäärase kestuse ja talle süüdistuse esitamata jätmise kohta, siis märgib nõukogu, et ta palus ja sai Ukraina ametiasutustelt selgitusi nende kohta ning et uurimised menetluses 113 ja menetluses 521 lõpetati vastavalt 2017. aastal ja oktoobris 2018, mis annab tunnistust menetluse arengust.

57 Nõukogu väidab lisaks, et vastupidi hageja väidetule tugines ta piisavalt kindlale faktilisele alusele, kuna ta esitas tõendid, mis tõendavad esiteks, et hageja suhtes viidi läbi Ukraina riigivara õigusvastast omastamist puudutavad kriminaalmenetlused, ja teiseks, et järgiti kaitseõigusi ja õigust õiglasele kohtulikule arutamisele.

58 Nõukogu väidab eespool punktis 40 viidatud küsimusele antud vastuses lõpuks, et kogu kirjavahetusest hagejaga nähtub, et ta kontrollis koos peaprokuratuuriga hageja kirjades esitatud argumente, esitades täpseid küsimusi ja saades täiendavaid selgitusi.

59 Väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et liidu kohtud peavad piiravate meetmete kontrolli käigus tagama põhimõtteliselt täieliku kontrolli kõigi liidu õigusaktide seaduslikkuse üle põhiõiguste seisukohast, mis moodustavad liidu õiguskorra lahutamatu osa ja mille hulka kuuluvad eelkõige õigus tõhusale kohtulikule kaitsele ja kaitseõigused, nagu need on tagatud harta artiklitega 47 ja 48 (vt 11. juuli 2019. aasta kohtuotsus Klymenko *vs.* nõukogu, T-274/18, EU:T:2019:509, punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika; vt selle kohta ka 26. septembri 2019. aasta kohtuotsus Klymenko *vs.* nõukogu, C-11/18 P, ei avaldata, EU:C:2019:786, punktid 21 ja 22 ning seal viidatud kohtupraktika).

60 Harta artikliga 47 tagatud kohtuliku kontrolli tõhusus nõuab, et nende põhjenduste õiguspärasuse kontrollimisel, millel rajaneb otsus kanda isiku nimi nende isikute loetelusse, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, tagab liidu kohus, et see otsus, mis puudutab seda isikut isiklikult, põhineb piisavalt kindlal faktilisel alusel. See tähendab kõnesoleva otsuse aluseks olevas põhjenduste ülevaates väidetud asjaolude kontrollimist, mistõttu kohtulik kontroll ei ole piiratud esitatud põhjenduste

abstraktse tõepärasuse hindamisega, vaid käsitleb küsimust, kas need põhjendused või vähemalt üks neist, mida iseenesest peetakse selle otsuse põhjendamiseks küllaldaseks, on tõendatud (vt 11. juuli 2019. aasta kohtuotsus Klymenko *vs.* nõukogu, T-274/18, EU:T:2019:509, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika).

61 Selliste piiravate meetmete vastuvõtmine ja kehtima jätmine nagu otsuses 2014/119 ja määruses nr 208/2014 (muudetud kujul) ette nähtud meetmed, mis on võetud sellise isiku vastu, kes on tuvastatud kolmandale riigile kuuluvate varade omastamises vastutava isikuna, tuginevad sisuliselt selle riigi ametiasutuse otsusele, kes on nimetatud küsimuses pädev alustama ja läbi viima kriminaaluurimist selle isiku vastu seoses riigivara omastamise süüteoga (vt 11. juuli 2019. aasta kohtuotsus Klymenko *vs.* nõukogu, T-274/18, EU:T:2019:509, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika).

62 Samuti võib nõukogu selle loetellu kandmise kriteeriumi alusel, mida on mainitud eespool punktis 13, tugineda piiravate meetmete võtmisel kolmanda riigi otsusele, kusjuures selle institutsiooni kohustus tagada kaitseõigused ja õigus tõhusale kohtulikule kaitsele tähendab, et ta peab veenduma, et nimetatud otsuse vastu võtnud kolmanda riigi ametiasutused on neid õigusi austanud (vt 11. juuli 2019. aasta kohtuotsus Klymenko *vs.* nõukogu, T-274/18, EU:T:2019:509, punkt 43 ja seal viidatud kohtupraktika).

63 Nõukogu kohustuse kontrollida, et kolmandate riikide otsused, millele ta kavatseb tugineda, võeti vastu neid õigusi austades, eesmärk on tagada, et varade külmutamise meetmete vastuvõtmine või kehtima jätmine toimub üksnes piisavalt kindla faktilise aluse põhjal, ja seega kaitsta asjaomaseid isikuid või üksusi. Niisiis saab nõukogu järeldada, et selliste meetmete võtmine või kehtima jätmine tugineb piisavalt kindlale faktilisele alusele vaid siis, kui ta on ise kontrollinud, et asjaomase kolmanda riigi otsuse tegemisel, millele ta kavatseb piiravate meetmete vastuvõtmisel tugineda, on järgitud kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele (vt 11. juuli 2019. aasta kohtuotsus Klymenko *vs.* nõukogu, T-274/18, EU:T:2019:509, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika).

64 Lisaks, ehkki see asjaolu, et kolmas riik on EIÕKga liitunud riikide hulgas, tähendab, et Euroopa Inimõiguste Kohus (edaspidi „EIK“) kontrollib EIÕKga tagatud põhiõigusi, mis vastavalt ELL artikli 6 lõikele 3 on liidu õiguse üldpõhimõtted, ei saa see asjaolu siiski muuta üleliigseks eespool punktis 63 viidatud kontrollinõuet (vt 11. juuli 2019. aasta kohtuotsus Klymenko *vs.* nõukogu, T-274/18, EU:T:2019:509, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika).

65 Kohtupraktika kohaselt peab nõukogu põhjendustes, mis puudutavad isiku või üksuse vastu võetavat või kehtima jäetavat piiravat meedet, kirjeldama kas või lühidalt põhjusi, miks ta on seisukohal, et kolmanda riigi otsus, millest ta kavatseb lähtuda, on tehtud kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele austades. Seega peab nõukogu oma põhjendamiskohustuse täitmiseks näitama piiravaid meetmeid kehtestavates otsustes, et ta kontrollis, et kolmanda riigi otsus, millele tuginedes need meetmed on võetud, on tehtud neid õigusi austades (vt 11. juuli 2019. aasta kohtuotsus Klymenko *vs.* nõukogu, T-274/18, EU:T:2019:509, punkt 46 ja seal viidatud kohtupraktika).

66 Niisiis, kui nõukogu tugineb selliste piiravate meetmete vastuvõtmisel või kehtima jätmisel nagu siinses asjas kolmanda riigi otsusele algatada või viia läbi kriminaalmenetlus seoses riigile kuuluvate rahaliste vahendite või vara omastamisega kõnealuse isiku poolt, peab see institutsioon esiteks veenduma, et nimetatud otsuse vastuvõtmise hetkel austasid selle kolmanda riigi ametiasutused selle isiku kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele, kelle suhtes kõnealune kriminaalmenetlus toimub, ja teiseks mainima piiravaid meetmeid kehtestavas otsuses põhjused, miks ta leiab, et see kolmanda riigi otsus tehti neid õigusi austades (11. juuli 2019. aasta kohtuotsus Klymenko *vs.* nõukogu, T-274/18, EU:T:2019:509, punkt 47).

67 Nende kohtupraktikast tulenevate põhimõtete alusel tuleb analüüsida, kas nõukogu on oma kohustused täitnud.

68 Alustuseks tuleb märkida, et kuigi on tõsi, et nõukogu mainis vaidlustatud aktides (vt eespool punkt 32) põhjusi, miks ta leidis, et Ukraina ametiasutuste otsus alustada hageja suhtes kriminaalmenetlust seoses riigile kuuluvate rahaliste vahendite või vara omastamisega oli tehtud kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele austades, tuleb siiski kontrollida, kas nõukogu leidis õigesti, et need asutused austasid vaidlustatud aktide aluseks olevates menetlustes hageja kõnealuseid õigusi.

69 Nimelt tuleb põhjenduste paikapidavuse kontrollimist, mis kuulub vaidlustatud aktide õiguspärasuse kontrollimise valdkonda ja koosneb kõnesoleval juhul sellest, et teha kindlaks, kas nõukogu poolt esitatud teave oli piisav, et tõendada, et on kontrollitud Ukraina ametiasutuste poolt nende õiguste austamist, eristada põhjendamise küsimusest, mis puudutab olulist vorminõuet (vt selle kohta 15. novembri 2012. aasta kohtuotsus nõukogu *vs.* Bamba, C-417/11 P, EU:C:2012:718, punktid 60 ja 61), ning see on ainult täiendav kohustus nõukogu kohustusele veenduda enne selles, et neid õigusi on austatud.

70 Sissejuhatavalt tuleb märkida, et vaidlustatud aktidega on hageja suhtes võetud uued piiravad meetmed, tuginedes loetellu kandmise kriteeriumile, mis on esitatud otsuse 2014/119 artikli 1 lõikes 1, mida täpsustati otsuses 2015/143, ja määruse nr 208/2014 artiklis 3, mida täpsustati määruses 2015/138 (vt eespool punktid 13 ja 14). See kriteerium näeb ette nende isikute vara külmutamise, kelle suhtes on tuvastatud, et nad vastutavad riigivara seadusvastase omastamise eest, sealhulgas need isikud, kelle suhtes Ukraina ametiasutused on alustanud uurimist.

71 Tuleb sedastada, et nõukogu tugines hageja nime loetellu jätmiseks asjaolule, et Ukraina asutused on tema suhtes alustanud kriminaalmenetlust seoses riigile kuuluvate rahaliste vahendite või vara omastamisega, mille olemasolu tõendasid peaprokuratuuri kirjad, millest hageja oli saanud koopiad (vt eespool punkt 30).

72 Hageja suhtes võetud piiravate meetmete kehtima jätmine põhines seega – nagu kohtuasjades, milles tehti 26. septembri 2019. aasta kohtuotsus Klymenko *vs.* nõukogu (C-11/18 P, ei avaldata, EU:C:2019:786) ja 11. juuli 2019. aasta kohtuotsus Klymenko *vs.* nõukogu (T-274/18, EU:T:2019:509) – Ukraina ametiasutuste otsusel algatada ja viia läbi kriminaalmenetlus seoses Ukraina riigile kuuluvate rahaliste vahendite omastamise süüteoga.

73 Samuti tuleb märkida, et muutes vaidlustatud aktidega otsuse 2014/119 lisa ja määruse nr 208/2014 I lisa, lisas nõukogu uue jao, mis käsitleb täielikult kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele ja mis jaguneb kaheks osaks.

74 Esimeses osas on lihtsalt üldist laadi meeldetuletus kaitseõigustest ja õigusest tõhusale kohtulikule kaitsele kriminaalmenetluse seadustiku alusel. Kõigepealt tuletatakse eelkõige meelde erinevaid menetlusõigusi, mis on kriminaalmenetluse raames kahtlustataval või süüdistataval kriminaalmenetluse seadustiku artikli 42 alusel. Seejärel tuleb esiteks meenutada, et sama seadustiku artikli 306 kohaselt vaatab juurdluse läbiviija või prokuröri otsuste, tegude või tegevusetuse peale esitatud kaebused läbi eeluurimiskohtunik või kohalik kohus kaebuse esitaja, tema advokaadi või tema seadusliku esindaja juuresolekul. Teiseks on muu hulgas märgitud, et nimetatud seadustiku artikkel 309 täpsustab, milliseid eeluurimiskohtuniku otsuseid saab vaidlustada kaebusega. Lõpuks on täpsustatud, et teatav hulk uurimistoiminguid, nagu vara arestimine ja kinnipidamismeetmed, on võimalikud üksnes eeluurimiskohtuniku või kohtu otsusega.

75 Teine osa käsitleb kaitseõiguste ja õiguse tõhusale kohtulikule kaitsele tagamist igale loetellu kantud isikule. Mis puudutab täpsemalt hagejat, siis on täpsustatud, et nõukogu toimikus sisalduva teabe kohaselt austati tema kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele kriminaalmenetluses, millele nõukogu tugines, nagu nähtub eelkõige eeluurimiskohtuniku 5. oktoobri 2018. aasta otsusest (vt eespool punkt 32).

76 Samuti tuleb märkida, et 5. märtsi 2019. aasta kirjas (vt eespool punkt 33) piirdus nõukogu esiteks selle märkimisega, et peaprokuratuuri kirjad tõendasid, et hageja suhtes jätkati menetlust 113 ja menetlust 521 seoses riigile kuuluvate rahaliste vahendite või vara omastamisega, ning teiseks seoses hageja kaitseõiguste ja õiguse tõhusale kohtulikule kaitsele austamisega viitas ta sõnaselgelt üksnes menetlusele 521, täpsustades, et kõnesolevas asjas nähtus eeluurimiskohtuniku 5. oktoobri 2018. aasta otsusest, et neid õigusi austati. Selliste õiguste austamine tuleneb asjaolust, et nimetatud otsus võeti vastu pärast avalikku kohtuistungit kaitsja osavõtul. Lisaks leiti selles otsuses, et hageja on selles kriminaalmenetluses kahtlustatav isik, et tema nimi on kantud „tagaotsitavate isikute nimekirja“, et kahtlustuse esitamisel on tõendatud mõistlikud kahtlused, ja oli alust arvata, et ta varjas ennast eeluurimisasutuste eest.

77 Sellest tuleneb, et kuigi nõukogu mainis 5. märtsi 2019. aasta kirjas (vt eespool punkt 33) ka menetlust 113, on menetlus 521 ainus, mille osas ta kinnitab, et ta kontrollis tegelikult, kas hageja kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele austati.

78 Sellega seoses tuleb kõigepealt märkida, et nõukogu ei ole tõendanud, mil määral annab eeluurimiskohtuniku 5. oktoobri 2018. aasta otsus, mis on puhtalt menetluslik akt, tunnistust hageja kaitseõiguste ja õiguse tõhusale kohtulikule kaitsele austamisest menetluses 521. Nimelt, nagu on meenutatud eespool punktides 61 ja 62, pidi nõukogu enne kõnealuste piiravate meetmete säilitamise otsuse tegemist kontrollima, kas Ukraina õiguskaitseasutuse otsus alustada ja viia läbi kriminaalmenetlust seoses riigile kuuluvate rahaliste vahendite või vara omastamise ja võimu kuritarvitamisega, võeti vastu hageja neid õigusi austades.

79 Seda silmas pidades ei saa eeluurimiskohtuniku 5. oktoobri 2018. aasta otsust, mis kaasneb menetlusega 521, vähemalt formaalselt määratleda otsusena alustada ja viia läbi uurimismenetlust, mis õigustab piiravate meetmete säilitamist. Seda arvestades võib mõönda, et sisulisest vaatepunktist, kuna selle tegi kohus, võttis nõukogu seda otsust tegelikult arvesse kui faktilist alust, mis õigustab kõnealuste meetmete säilitamist. Seega tuleb kontrollida, kas nõukogu võis õigustatult leida, et see annab tunnistust hageja kaitseõiguste ja õiguse tõhusale kohtulikule kaitsele austamisest.

80 Vastupidi sellele, mida väidab nõukogu, ei nähtu eeluurimiskohtuniku 5. oktoobri 2018. aasta otsusest aga selgelt, et need õigused olid käesoleval juhul hagejale tagatud. Kuigi on tõsi, nagu rõhutas nõukogu 5. märtsi 2019. aasta kirjas (vt eespool punkt 33), et nimetatud otsus võeti vastu pärast avalikul istungil toimunud kohtuistungit kaitsja osavõtul ja et eeluurimiskohtunik järeldas sellel, et hageja on kahtlustatav, et ta on kantud „tagaotsitavate isikute nimekirja“, et prokurör oli ilmutanud mõistlikku kahtlust ning et esinesid põhjused, miks võis arvata, et hageja varjas ennast eeluurimisasutuste eest, siis ei nähtu toimikust siiski, et nõukogu oleks kontrollinud teavet, mida hageja talle oma 19. detsembri 2018. aasta ja 4. veebruari 2019. aasta kirjades edastas.

81 Hageja väitis nimelt esiteks, et vastupidi teabele, mille peaprokuratuur esitas eeluurimiskohtunikule, ei olnud tema nimi kantud Rahvusvahelise Kriminaalpolitsei Organisatsiooni (Interpol) koostatud isikute nimekirja (edaspidi „Interpoli tagaotsitavate isikute nimekiri“), teiseks, et nimetatud kohtuistungil ei esindanud teda kohtulikus menetluses mitte tema määratud advokaadid, vaid kohtu algatusel määratud esindajad, kes ei suutnud isegi tagada tõhusat kaitset, ning kolmandaks esimesena, et tagaseljamenetluse läbiviimise loa andmise tingimused ei olnud käesolevas asjas täidetud, ning teisena, et eeluurimiskohtuniku 5. oktoobri 2018. aasta otsus rikkus õigust tõhusale kohtulikule kaitsele, kuivõrd seda ei olnud võimalik edasi kaevata.

82 Seoses sellega tuleb esiteks märkida, et toimiku materjalidest ei nähtu, et nõukogu on kontrollinud, mil määral selline otsus nagu kõnesolevas asjas, mida ei olnud võimalik edasi kaevata, oli kooskõlas kriminaalmenetluse seadustiku artikliga 42, mida on sõnaselgelt mainitud vaidlustatud aktide selles jaos, mis käsitleb kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele (vt eespool punkt 74), mille kohaselt kahtlustatud isikul on õigus „vaidlustada otsuseid, uurija, prokuröri või eeluurimiskohtuniku tegevust või tegevusetust“.

83 Teiseks ei nähtu toimiku materjalidest, et nõukogu oleks hageja poolt talle esitatud teabele vaatamata kontrollinud põhjuseid, miks teda ei esindanud tema enda määratud advokaadid, vaid talle määratud advokaat.

84 Täpsemalt on tõsi, nagu meenutab nõukogu, et jaanuaris 2019 sai ta vastuseks Ukraina ametiasutustele saadetud taotlusele, mis puudutas eelkõige küsimust, kas hagejat esindas eeluurimiskohtuniku istungil advokaat, peaprokuratuuri 22. jaanuari 2019. aasta kirja, milles oli märgitud, et hageja kaitse tagas õigusabikeskuse advokaat, kelle oli omal algatusel määranud eeluurimiskohtunik. Siiski tuleb märkida esiteks, et oma 4. veebruari 2019. aasta kirjas, mis saadeti nõukogu määratud tähtaja jooksul vastuseks tema 25. jaanuari 2019. aasta kirjale, kaebas hageja selle üle, et teda ei esindanud tema määratud advokaadid, mitte seadusliku esindaja puudumise üle, ning teiseks jäi nõukogu rahule peaprokuratuuri vastusega, mis pealegi ainult kordab väga suurt osa eeluurimiskohtuniku otsusest, ilma et selles oleks arvesse võetud hageja esitatud asjaolusid seoses eeluurimiskohtuniku poolt omal algatusel esindaja määramisega.

85 Nimelt nähtub kriminaalkohtuniku 5. oktoobri 2018. aasta otsusest, et ta oli teadlik hageja määratud advokaadi olemasolust, kuivõrd ta kinnitab, et saatis viimasele teate uue kahtlustuse kohta, mis koostati 6. märtsil 2018. Neil asjaoludel ei täitnud nõukogu, kelle ülesanne on vaidlustamisel tuvastada asjaomase isiku vastu esitatud põhjenduste paikapidavus (vt selle kohta 26. septembri 2019. aasta kohtuotsus Klymenko *vs.* nõukogu, C-11/18 P, ei avaldata, EU:C:2019:786, punkt 38 ja seal viidatud kohtupraktika), käesolevas asjas oma kohustust veenduda, et menetluses 521 on austatud hageja kaitseõigusi.

86 Kolmandaks ei nähtu toimiku materjalidest esiteks, milline on teave, millele eeluurimiskohtunik tugines, kui ta leidis, et hageja nimi oli kantud Interpoli tagaotsitavate isikute nimekirja, ja teiseks, millised on põhjused, miks nõukogu piirdus lihtsalt peaprokuratuuri ja eeluurimiskohtuniku sellekohaste kinnitustega, hoolimata kõigist hageja esitatud dokumentidest, mis tõendavad, et tema nimi ei olnud Interpoli tagaotsitavate isikute nimekirjas.

87 Lisaks ei ole viimati nimetatud aspekt tähtsusetu, kui hinnatakse, kas on austatud hageja kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele, arvestades kriminaalmenetluse seadustiku artiklit 297-4, mille kohaselt riikidevaheliselt või rahvusvaheliselt tagaotsitavate isikute loetellu kandmine on üks kahest tingimusest, mille prokurör peab kinnitama, kui ta taotleb tagaseljamenetluse läbiviimise loa andmist.

88 Sellega seoses tuleb märkida, et eeluurimiskohtunik nimetab oma 5. oktoobri 2018. aasta otsuses mõlemat tingimust, võtmata siiski sõnaselgelt seisukohta tingimuse osas, mis puudutab asjaomase isiku nime loetellu kandmist. Mis puudutab peaprokuratuuri, siis tuleb tõdeda, et ta piirdub oma 22. jaanuari 2019. aasta kirjas märkusega, et hageja nimi kanti 5. juunil 2014 tagaotsitavate isikute rahvusvahelisse nimekirja ja vastav teave registreeriti Interpoli peasekretariaadi toimikus, kuid see blokeeriti kuni kaebuse läbivaatamiseni hageja esitatud vastuväidete tõttu.

89 Neljandaks, mis puudutab hageja õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul järgimist, siis ei nähtu peaprokuratuuri kirjadest, mis oli põhjus, miks – arvestades hageja pikka eemalviibimist Ukraina territooriumilt, millest Ukraina ametiasutusi teavitati – esitati tagaseljamenetluse läbiviimise taotlus eeluurimiskohtunikule alles 9. juulil 2018, see tähendab rohkem kui neli aastat pärast esialgse uurimise alustamist.

90 Samuti tuleb tõdeda, et peaprokuratuur esitas vastuseks nõukogu 18. jaanuari 2019. aasta küsimusele tagaseljamenetluse läbiviimise otsuse täieliku versiooni ning Ukraina ametiasutused ei teavitanud nõukogu kuni vaidlustatud aktide vastuvõtmiseni menetluse 521 käigust, võttes arvesse tagaseljamenetluse läbiviimiseks loa andmist, ja nõukogu ei võtnud initsiatiivi, et neilt selle kohta teavet nõuda. Lisaks piirdus peaprokuratuur 22. jaanuari 2019. aasta kirjas märkusega, et pärast seda, kui kaitsja on tutvunud poolelioleva kriminaalmenetluse asjaoludega, saadetakse hageja vastu koostatud süüdistusakt kohtule.

91 Selle argumendi kohta, mille nõukogu püüab tuletada hageja suhtes tehtud muude otsuste olemasolust (vt eespool punkt 53), tuleb märkida, nagu juba tehti kohtuasjas, milles on tehtud 11. juuli 2019. aasta kohtuotsus Klymenko *vs.* nõukogu (T-274/18, EU:T:2019:509, punkt 81), et need kuuluvad kriminaalmenetluste raamesse, mis õigustasid hageja nime loetellu kandmist ja sinna jätmist, ning on nende menetluste seisukohast üksnes kõrvalised, kuna need on oma laadilt ainult menetluslikud.

92 Sellised otsused, mis võivad äärmisel juhul aidata tõendada piisavalt kindla faktilise aluse olemasolu, see tähendab asjaolu, et loetellu kandmise kriteeriumi kohaselt oli hageja suhtes alustatud kriminaalmenetlust, mis käsitles eelkõige Ukraina riigile kuuluvate rahaliste vahendite või vara seadusvastase omastamise süütegu, ei ole ontoloogiliselt sellised, mis võiksid iseenesest tõendada, et Ukraina õiguskaitseasutuse otsus alustada ja viia läbi neid kriminaalmenetlusi, millel sisuliselt põhineb hageja suhtes piiravate meetmete jõusse jätmine, on vastu võetud tema kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele austades.

93 Lisaks, mis puudutab asjaolu, et hageja möönis, et tal oli 21. aprillil 2017 juurdepääs peaprokuratuuri valduses olevale toimikule tema kohta, siis tuleb tõdeda, et tegemist on vajaliku, kuid kindlasti mitte piisava tingimusega, et asuda seisukohale, et tema kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele on austatud (vt selle kohta 11. juuli 2019. aasta kohtuotsus Klymenko *vs.* nõukogu, T-274/18, EU:T:2019:509, punkt 88).

94 Igal juhul ei viita nõukogu ühelegi vaidlustatud aktide vastuvõtmiseni viinud ja menetlustoimikus sisalduvale dokumendile, millest nähtuks, et ta analüüsis Ukraina kohtute otsuseid, millele tugineti üldiselt, ning et ta võis sellest järeldada, et hageja menetlusõigusi sisuliselt asutati.

95 Pealegi ei selgita nõukogu ka seda, kuidas nende kohtuotsuste olemasolu võimaldab asuda seisukohale, et kõnealuste õiguste kaitse oli tagatud, samas kui – nagu hageja väitis nõukogule saadetud kirjades – menetlus 521, mis oli algatatud aprillis 2014 ja puudutas ajavahemikus 2011–2014 väidetavalt toime pandud tegusid, oli veel esialgse uurimise staadiumis ning kõnealune asi ei olnud esitatud Ukraina kohtule sisulistes küsimustes, vaid üksnes menetlusküsimustes.

96 Harta artikli 47 teine lõik, mis kujutab endast sellist tingimust, mille abil nõukogu hindab, kas tõhusa kohtuliku kaitse õigust on austatud, näeb ette, et igaühel on õigus õiglasele ja avalikule asja arutamisele mõistliku aja jooksul sõltumatus ja erapooletus seaduse alusel moodustatud kohtus (vt selle kohta 11. juuli 2019. aasta kohtuotsus Klymenko *vs.* nõukogu, T-274/18, EU:T:2019:509, punkt 84 ja seal viidatud kohtupraktika).

97 Hartas sisalduvate selliste õiguste tähendus ja ulatus, mis vastavad EIÕKga tagatud õigustele, näiteks artiklis 6 ette nähtud õigustele, on harta artikli 52 lõike 3 kohaselt samad, mis neile EIÕKga ette on nähtud.

98 Sellega seoses tuleb meenutada, et EIK märkis esiteks EIÕK artikli 6 tõlgendamisel, et mõistliku aja põhimõtte eesmärk on eelkõige kaitsta süüdistatavat menetluse liigse viivituse eest ja vältida, et ta ei jääks liiga pikaks ajaks ebakindlasse olukorda oma saatuse osas ja viivituste pärast, mis võivad kahjustada õigusemõistmise tõhusust ja usaldusväärsust (vt EIK 7. juuli 2015. aasta otsus Rutkowski jt *vs.* Poola, CE:ECHR:2015:0707JUD007228710, punkt 126 ja seal viidatud kohtupraktika). Teiseks on EIK juba märkinud, et selle põhimõtte rikkumist on võimalik tuvastada eelkõige siis, kui kriminaalmenetluse uurimisfaasi iseloomustab rida tegevusetuse perioode, mis on süüks pandavad selle uurimise eest vastutavatele pädevatele ametiasutustele (vt selle kohta EIK 6. jaanuari 2004. aasta otsus Rouille *vs.* Prantsusmaa, CE:ECHR:2004:0106JUD005026899, punktid 29–31; 27. septembri 2007. aasta otsus Reiner jt *vs.* Rumeenia, CE:ECHR:2007:0927JUD000150502, punktid 57–59, ning 12. jaanuari 2012. aasta otsus Borisenko *vs.* Ukraina, CE:ECHR:2012:0112JUD002572502, punktid 58–62).

99 Lisaks tuleneb kohtupraktikast, et kui isiku suhtes on mitu aastat võetud piiravaid meetmeid sama kriminaalmenetluse tõttu, mida peaprokuratuur läbi viib, peab nõukogu süvendatult uurima küsimust selle isiku põhiõiguste võimaliku rikkumise kohta Ukraina ametiasutuste poolt (vt selle kohta 30. jaanuari 2019. aasta kohtuotsus Stavytskyi *vs.* nõukogu, T-290/17, EU:T:2019:37, punkt 132).

100 Seetõttu oleks nõukogu siinses asjas pidanud vähemalt märkima, mis põhjustel, vaatamata eespool punktis 95 mainitud hageja argumendile, võis järeldada, et selle hageja õigus tõhusale kohtulikule kaitsele Ukraina õiguskaitseasutuses, mis on ilmselgelt põhiõigus, oli tagatud seoses küsimusega, kas tema asi lahendati mõistliku aja jooksul (vt selle kohta 11. juuli 2019. aasta kohtuotsus Klymenko *vs.* nõukogu, T-274/18, EU:T:2019:509, punkt 87).

101 Toimiku materjale arvestades ei saa seega järeldada, et tõendid, mis nõukogul olid vaidlustatud aktide vastuvõtmise ajal, võimaldasid tal kontrollida, kas Ukraina õiguskaitseasutuse otsus tehti, järgides hageja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele ja õigust tema asja arutamisele mõistliku aja jooksul.

102 Lisaks tuleb sellega seoses samuti märkida, et kohtupraktikat, mille kohaselt sellise rahaliste vahendite külmutamise otsuse vastuvõtmise korral nagu see, mis puudutab hagejat, on nõukogu või liidu kohtu ülesanne kontrollida mitte nende uurimiste põhjendatust, mis olid Ukrainas toimunud isiku suhtes, kelle suhtes neid meetmeid kohaldati, vaid üksnes rahaliste vahendite külmutamise otsuse põhjendatust selle otsuse aluseks olnud dokumendi või dokumentide alusel, ei saa tõlgendada nii, et nõukogu ei ole kohustatud kontrollima, kas kolmanda riigi otsus, millele nõukogu piiravate meetmete võtmiseks tugineb, on vastu võetud selliselt, et on tagatud kaitseõigused ja õigus tõhusale kohtlikule kaitsele (vt selle kohta 11. juuli 2019. aasta kohtuotsus Klymenko *vs.* nõukogu, T-274/18, EU:T:2019:509, punkt 90 ja seal viidatud kohtupraktika).

103 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades ei ole tõendatud, et nõukogu oleks enne vaidlustatud aktide vastuvõtmist veendunud, et Ukraina õiguskaitseasutused austasid hageja kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele kriminaalmenetluses, millele ta tugines. Sellest järeldub, et otsustades jätta hageja nimi loetellu, tegi nõukogu hindamisvea.

104 Neil asjaoludel tuleb vaidlustatud aktid hagejat puudutavas osas tühistada, ilma et oleks vaja kontrollida viimase esitatud muid väiteid ja argumente.

105 Mis puudutab nõukogu poolt teise võimalusena esitatud nõuet (vt eespool punkti 43 kolmas taane) jätta kehtima otsuse 2019/354 tagajärjed kuni apellatsioonkaebuse esitamise tähtaja lõppemiseni ning kui apellatsioonkaebus esitatakse, siis kuni selle kohta otsuse tegemiseni, siis piisab tõdemusest, et otsusel 2019/354 on tagajärjed ainult kuni 6. märtsini 2020. Seega ei peata selle otsuse tühistamine käesoleva kohtuotsusega neid tagajärgi sellest kuupäevast varasemal ajavahemikul, mistõttu ei ole vaja teha otsust selle otsuse tagajärgede kehtima jätmise kohta (vt selle kohta 11. juuli 2019. aasta kohtuotsus Klymenko *vs.* nõukogu, T-274/18, EU:T:2019:509, punkt 93 ja seal viidatud kohtupraktika).

Kohtukulud

106 Vastavalt kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna hageja on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja nõukogu on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista nõukogult.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (viies koda)

otsustab:

1. **Tühistada nõukogu 4. märtsi 2019. aasta otsus (ÜVJP) 2019/354, millega muudetakse otsust 2014/119/ÜVJP teatavate isikute, üksuste ja asutuste vastu suunatud piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Ukrainas, ja nõukogu 4. märtsi 2019. aasta rakendusmäärus (EL) 2019/352, millega rakendatakse määrust (EL) nr 208/2014 teatavate isikute, üksuste ja asutuste vastu suunatud piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Ukrainas, osas, milles Oleksandr Viktorovych Klymenko nimi on jäetud nende isikute, üksuste ja asutuste loetellu, kelle suhtes neid piiravaid meetmeid kohaldatakse.**

2. **Mõista kohtukulud välja Euroopa Liidu Nõukogult.**

Spielmann Spineanu-Matei Mastroianni

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 25. juunil 2020 Luxembourgis.

Allkirjad